

Metsanädalal ennast muutes

SEEKORDSE metsanädala korraldajad otsustasid muudatuste kasuks. Nädal korraldati traditsioonilise aprillikuu asemel hoopis mais. Suurem kaal oli metsandusevälistel sihtrühmadel. Reklaam oli noortepärasem, kasutati tänapäevast graafikat. Ka metsanädala moto oli sellele vastav - "Mets muudab ja muutub".

Muutumine on kõige vääramatum asi siin ilmas. Ka metsanduses. Selle kinnituseks mõned faktid ja mõtted minevikust, olevikust ning tulevikust.

Vaade tagasi

Eestimaa metsade pindala ja tagavara on viimasel sajandil kasvanud rohkem kui tähelepanuväärselt. Viimase viiekümne aastaga on meie metsamaa pindala suurenenud ligi 60% ja metsade puiduvarud kasvanud üle kolme korra. Suurenenud on praktiliselt kõikide puuliikide kasvuala.

Võrreldes 1958. aastaga on oluliselt tõusnud ka meie puistute keskmine vanus. Seda tänu erinevate kaitsereežiimide rakendamisele ja raievanust sätestavatele regulatsioonidele. Täna on Eestis metsadest peaaegu kolmandik kaitse all. Tuleb märkida, et meie range kaitse all olevate metsade osakaal (7,6% metsamaast) on üks Euroopa kõrgematest.

Möödunud kümnendil levinud ebaseaduslik raie on aasta-aastalt selgelt vähenenud. Kui viis aastat tagasi raiuti ebaseaduslikult ligemale 70 000 tihumeetrit puitu, tekitades sellega keskkonnale kahju väärtuses 49 mln krooni, siis eelmisel aastal olid nimetatud näitajad enam kui 2,5 korda väiksemad.

Lähiminevikust tasub märkida veel raieahtude ja metsatööstuse arenguga seonduvat. Esiolulised statistilise metsainventuuri andmed näitavad, et raieaht on viimasel viiel

aastal järjepidevalt kukkunud. Kui 2000. aastal raiuti Eestis ligi 12,7 mln tihumeetrit metsa, siis eelmisel aastal küündis see arv 6,8 mln tihumeetrit. Sellel alusel võib väita, et läinud viisaastakul raiuti meie metsades ligi 95% aastastest juurdekasvust.

Samas on aasta-aastalt kasvanud metsatööstuse panus majandusse ja seda just Eestis puitu väärindava tööstusena. Erinevalt metsamajandusest, mille osatähtsus SKP-s on viimastel

Erik Kosenkranius

keskkonnaministeerium

aastatel vähenenud, on puidutööstus oma panust majandusesse, tänu hulga suurinvesteeringutele, viimasel kümnendil 2,5 korda suurendanud.

Kevad on õige aeg metsaistutusega tegelemiseks. Metsaistutuse teema on riigis erilise tähelepanu all. Selleks korraldatakse raielankide inventuure ja hakatakse aktiivsemalt suhtlema omanikega, kes pole metsa uuendamise kohustust küllaldatakse vastutustundega täitnud.

Praegu Riigikogu menetluses olev uus metsaseadus peaks sätestama täpsemalt metsa uuendamise nõuded ja lühendama 5 aastale tähtaja, mille jooksul raiutud mets uuendada tuleb. Samas pakutakse omanikele toetusi nii maapinna ettevalmistamiseks, taime soetamiseks kui ka metsakultuuride kaitseks.

Üldse on sellel aastal metsaomanikel ja -ühistel võimalik taotleda abi kokku kuni 70 mln kr. Ettevalmistamisel on uus maaelu arengukava aastateks 2007-2013. Selles strateegilises plaanis on senisest enam käsitletud ka metsanduse rolli maaelu arengus. On märgatud, et ligi 40 000 töökohta eksistents Eestis sõltub vähem või rohkem metsandussektori heast käekäigust. Uued toetusskeemid on selles osas suur väljakutse.

Tulevikule mõeldes

Sattusin juhuslikult oma sõbraga arutlema innovatsiooni ja kommunikatsiooni teemal. Kõneks tuli kiudmaterjalide valdkonnas tõsine liider Ahlström. Puitkiudu suudetakse seal kasutada kõige uskumatutel viisidel. Tõeline leiutajate meka: filtrid, hügieenivahendid, etiked, lihvpaberid, teekotid, kaitsekangad, tapeedid ja põrandakatted on vaid üksikuid näiteid pikast tootearenduse nimekirjast.

Metsasektori suhtekorraldus vajab muutmist. Euroopas otsitakse strateegilisi partnereid, kellega on ühised huvid, et siis koos uut sõnumit kuulutama

hakata. Suured kirjastused on üheks alternatiiviks – nende toode (raamat) on šikk ja laiale tarbijaskonnale suunatud. Samas sõltub raamatu käekäik ka keskkonnateadliku tarbija tunnetusest. Kas taastuvast ressursist tehtud meediumina või metsade hävitamist põhjustava lõpptootena. Kultuuri- ja metsatööstusel on siin võimalus ühiselt võita.

Maailmas keerleb kõik energia ümber. Puiduenergeetikal paistab suur perspektiiv olevat. Käimas on suured arendusprojektid diislikütuse tootmiseks puidust.

Ehk võib nende õnnestumisel olla puidudiisli tootmistehas Eestis metsatööstuse üheks suurinvesteeringuks juba järgmisel kümnendil?

On ka murettekitavaid prognoose. Metsatööstus liigub suunas, kus on rohkem tarbijaid ja toaraine kergemini kättesaadav. Kui vanasti viisid kõik teed Rooma, siis nüüd tundub, et Hiinasse. Euroopa eelis innovatsiooni ja kvalifitseeritud tööjõu osas on juba täna habras.

Vananev elanikkond muudab metsandusele tööjõuturul

konkureerimise veelgi keerukamaks.

On palju kütkestavamaid sektoreid kui metsandus. Tehnoloogia muutub tänapäeval väga kiiresti. See tähendab, et meid võib oodata ees olukord - pole töökäsi metsa ega metsanduse huvitatud kapitali ning ettevõtjaid.

Metsandus võib siis muutuda mitesäästlikuks, sest sellega seotud majanduslik ja sotsiaalne areng pidurdub.

Metsasektor vajab ühiskonnas rohkem tähelepanu, ning seda, et inimesed paremini mõistaks metsanduse väga olulist rolli säästvas arengus. Peame arvestama, et nii nagu mets muutub aastatega, nii muutuvad ka põlvkonnad. Kodutalu metsatukas mängimine on asendunud paljudel lastel mängudega arvutimaailmas. Enam ei leita metsale aega.

Aga veel pole hilja. Vahvad noortepärased ettevõtmised aitavad äratada huvi metsa vastu ja tekitavad dialoogi metsa ning metsamineja vahel.

Ehk leitakse siis ennast muutes kadunud tee loodusesse tagasi ...

W "Kui vanasti viisid kõik teed Rooma, siis nüüd tundub, et Hiinasse."

Erik Kosenkranius